
Strateginen sopimus 2020, sivistystoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Sivistystoimialan tavoitteena on toteuttaa korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Laadukkaan kasvatuksen perustana on henkilöstö, joten sen osamista vahvistetaan ja osaamisen kehittämiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta. Vuoden 2020 alussa varhaiskasvatuksessa 1.8. 2019 toteutettu hallinnollinen muutos yhteen palvelualueeseen vietään myös talousarviosalle.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoisluokkatointia mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Kaupungin

koulujen lisäksi Turussa perusopetusta tarjoavat myös Turun normaalikoulu sekä Turun Steiner-koulu.

Perusopetuksen järjestämisessä keskeistä on ollut lähikouluperiaatteen toteutuminen, joka näkyy esimerkiksi uusien koulurakennusten sijoittamisessa asuinalueille. Tämä vähentää merkittävästi koulukuljetusten määrää ja vaikuttaa osaltaan lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin viidessä päivälukiossa sekä Turun iltalukiossa, ruotsinkielisenä Katedralskolan i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Kaupungin lukioiden lisäksi Turussa lukiokoulutusta tarjoavat myös Turun normaalikoulun lukio sekä Turun Steiner-koulun lukio. Erityinen koulutustehtävä Turun lukioilla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikkilinja), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiedelinjat) sekä lisäksi Turun Normaalikoulussa (IB-linja).

Ammatillinen koulutus tarjoaa perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutusta sekä niiden osia ja muuta koulutusta suomeksi. Ruotsiksi tarjotaan kahta perustutkintokoulutusta. Lisäksi tarjotaan ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta, valmentavaa opetusta, aikuisten perusopetusta ja vankilaopetusta. Palvelualue on myös seudun suurin oppisopimuskoulutusten solmija.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta suomeksi ja muilla kielillä Turun suomenkielisessä työväenopistossa ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsinkielellä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Perusopetusta rahoitetaan kaupungin omin varoin ja valtionosuuksilla. Peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaaminen, erillisavustusten väheneminen ja toisen asteen yksikköhintojen aleneminen ovat heikentäneet Turun kaupungin taloudellista tilannetta. Valtionosuudet ovat kuitenkin kääntymässä nousuun vuoden 2020 aikana. Talouden tasapainotus edellyttää myös sivistystoimialalla toimintojen sopeuttamista. Taloudellisten resurssien riittävyyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina sivistystoimialan palveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos.

Kaupungin asukasluku on kasvanut noin 1500 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää myös sivistystoimialan palveluiden kysyntää. Työllisyyden parantuminen lisää varhaiskasvatukseen kysyntää osallistumisasetta nostamalla, mutta toisaalta ikäluokkien pientyminen alentaa sitä. Tästä johtuen kokonaisuutena varhaiskasvatukseen kysyntä kasvaa hyvin hitaasti tai ei lainkaan vuonna 2020, mutta lasten siirtymistä kustannuksiltaan kalliimpaan päivähoitoon tapahtuu samaan aikaan. Erityisesti tämä koskee vuorohoitoa.

Oppilaitoksia ja päiväkoteja peruskorjataan laajasti. Peruskorjauksilla ja niiden mahdollisilla väistöratkaisuilla on merkittävä kustannuksia nostava vaikutus toimialalle. Merkittävä peruskorjauksen kohde on tarkastelujaksolla Puolalan koulu, jonka peruskorjaus valmistuu kesällä 2020.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat lainsäädäntö ja valtakunnallinen ohjeistus sekä kuntien omat ohjausasiakirjat. Kaupunginhallitus päätti 18.4.2016 § 154, ettei subjektiivista oikeutta rajata tai ryhmäkokoja kasvateta. Lainsäädäntö, kaupungin omat tavoitteet ja palvelujen kysynnän muutokset antavat reunaehdot varhaiskasvatukseen palvelujen järjestämiselle ja kehittämiselle.

Turku jatkaa kokeilua 5-vuotiaiden lasten osittain maksuttomasta varhaiskasvatuksesta. Kokeilu on alkanut elokuussa 2018.

Perusopetuksessa oppilasmäärät kasvavat edelleen. Oppilasmäärän kasvun arvioidaan käytävissä olevan tiedon mukaan olevan noin 200. Heti 2020-luvun alussa opiskelijamäärä kasvaa myös nuorisoasteen koulutuksessa. Ammatillisen koulutuksen kysyntään vaikuttaa lisäksi voimakkaasti käynnissä oleva rakennemuutos.

Positiivisen rakennemuutoksen seurauksena osaan työvoiman kysyntä on kasvanut merkittävästi

Varsinais-Suomessa. Sivistystoimiala ja erityisesti ammatillinen koulutus vastaa tähän kysyntätarpeeseen tekemällä tiivistä koulutus- ja oppimisympäristöyhteistyötä alueen yritysten kanssa. Kyseistä koulutusta varten osoitettu rahoitus on osoitettava sivistystoimialalle.

Erityisesti tarvetta alueella on tekniikan alan osaajista, ja yhtenä pitkän tähtäimen toimenpiteenä on käynnissä STEAM Turku -konsepti, jonka tavoitteena lisätä lasten ja nuorten kiinnostusta matematiikan ja luonnontieteiden oppimiseen. STEAM Turku toteutetaan kaikilla toimialan palvelualueilla.

Kansainvälisyys otetaan aikaisempaa voimakkaammin huomioon koko toimialalla: varhaiskasvatukseen kielirikasteisuutta lisätään, kansainvälisen koulun laajentaminen käynnistetään, A1-kielen (englanti, saksa, ranska, venäjä, ruotsi) opetus aloitetaan jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla ja englanninkielisen ammatillisen koulutuksen aloittaminen selvitetään. Myös muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen kasvussa.

Hallitusohjelmassa on monia sivistystoimialaa koskevia tavoitteita, mutta ne eivät ehdi toteutumaan vuoden 2020 aikana.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-6 - vuotiaiden määrä (vuoden lopussa)	11 984	12 159	12 104	12 085	11 916	11 800*	11 864	11 843	11 984
Perusopetuksen oppilasmäärä (20.9.)	12 951	13 057	13 065	13 314	13 683	13 800*	13 933	14 129	14 300
7-15 - vuotiaiden määrä (ennuste 6.9.18)	13 217	13 370	13 510	13 835	14 094	14 199*	14 256	14 488	14 632
2014 -2017 toteumatietoja									
2018 -2022 väestöennustetietoja									

* Tiedot lisätty 29.8.2019: Tilastokeskus, Väestöpalvelu

<http://tkupbi.adturku.fi/reports/powerbi/Sivistystoimiala/Yhteiset/Sito%20vaesto%20ennakkotiedot?rs:embed=true>

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Kaupunkistrategian Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

- Terve ja hyvinvoiva turkulainen
- Osaava ja oppiva turkulainen
- Aktiivinen turkulainen

Kaikki nämä teemat koskevat Turun sivistystoimialaa ja se sitoutuu omassa kehittämisessään ja strategisessa toiminnan suunnittelussaan kaikkiin näihin pääteemoihin. Palvelualueet ottavat myös omassa operatiivisissa sopimuksissaan ja toimintansa suunnittelussa huomioon nämä teemat. Vahvimmin toiminnassa painottuu Osaava ja oppiva turkulainen -teema, mutta toimialaa koskettaa myös osa Terve- ja hyvinvoiva turkulainen - sekä Aktiivinen turkulainen -teemojen linjauksista.

Osaava ja oppiva turkulainen -teeman linjaukset

- henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla
- Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä
- vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittäväällä koulutustarjonnalla ja muilla palveluilla

- kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella
- kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan toimipisteverkkoja tiivistämällä
- nuorten koulutuspolut turvataan ja nuoriso-työttömyyttä vähennetään
- tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta terveellisissä tiloissa

Terve ja hyvinvoiva turkulainen -teeman alatavoitteen mukaisesti päiväkodeissa ja kouluissa puututaan aktiivisesti yksinäisyyteen ja liikkumattomuuteen sekä ehkäistään eriarvoistumista. Keskeistä on myös henkilöstön hyvinvoinnista ja jakamisesta huolehtiminen. Aktiivinen turkulainen -teema näkyy lasten ja nuorten osallisuuden tukemisessa sekä kannustamisessa liikunta- ja kulttuuripalveluiden käyttämiseen.

Kaupunkistrategian Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman tavoitteiden mukaisesti sivistystoimiala tukee Turun kilpailukykyä tuottamalla laadukasta ja alueen elinkeinoelämää tarvitsemaa osaamista.

Oman henkilöstön pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniiikan valmiuksia sekä työelämäyhteyksiä vahvistetaan kaikilla palvelualueilla ja henkilöstöä tuetaan omaehtoiseen oman osaamisensa kartuttamiseen. Samalla kehitetään oppimisympäristöjä ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat

uudistukset sekä opetussuunnitelmista nousevat toimintakulttuurin muutokset ja kehittämistarpeet. Lisäksi kehittämis yhteistyötä tehdään tiiviisti eri sidosryhmien kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kaikilla palvelualueilla tavoitteena on tarjota vieraskielisille oppijoille riittävästi oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia, mikä osaltaan tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tueksi kehitetään erilaisia ohjaus- ja tukipalveluita, jotta oppiminen ja kotoutuminen mahdollistuvat.

Sivistystoimiala vahvistaa niin lasten ja nuorten kuin myös oman henkilöstönsä kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta tarjoamalla omissa oppilaitoksissaan mahdollisimman laajan kielivalikoiman, lisäämällä kielikylpy- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta sekä tukemalla koulujen globaalikasvatusta.

Yksinäisyyden vähentäminen, kiusaamisen ehkäiseminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen ovat keskiössä kaikilla palvelualueilla. Koska varhaiskasvatus ja koulu eivät yksin pysty vastaamaan kaikkiin lasten, nuorten ja heidän perheidensä tuen tarpeisiin, yhteistyötä hyvinvointitoimialan sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tiivistetään entisestään. Samalla hyödynnetään eri tietovarastoista saatavaa tietoa. Tavoitteena on kehittää palveluita alueellisesti, jotta tarvittava tuki olisi helposti saatavissa.

Kotien kanssa tehtävä yhteistyö on osa perustyötä sekä varhaiskasvatuksessa että kaikilla kouluasteilla ja sitä edistetään kaikin mahdollisin keinoin.

Perusopetuksen ja lukioiden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman kokonaissuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävässä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen koulutuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä.

Turun kaupunki käynnistää laaja-alaisen ja pitkälle tulevaisuuteen ulottuvan osaamisen kehittämisen visiotyön osana Turun elinkeino-, koulutus- ja elinvoimapolitiikkaa. Työllä halutaan luoda kokonaisvaltainen ja pitkälle katsova visio, joka on jo olemassa olevien kaupunkikehityshankkeiden kaltainen sekä kattaa lisäksi koko koulutuspolun perusasteelta korkea-asteelle saakka. Osaamisen visiotyö valmistuu vuoden 2020 aikana ja sen tulos tulee ohjaamaan koulutuksen kehittämistä seuraavien vuosien aikana.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Sivistystoimiala toteuttaa omassa toiminnassaan ilmastosuunnitelman tavoitteita ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen. Nämä tavoitteet tullaan entistä enemmän ottamaan huomioon opetuksessa ja erilaisten oppimisympäristöjen käytössä sekä uusien rakennusten suunnittelussa ja vanhojen korjauksissa. Lisäksi sivistystoimiala on sitoutunut Agenda 2030 toteuttamiseen ja yhteiskuntasitomukseen 2050.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtiosuusia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kh)

Käyttötalousosa

1.000€

Kasvatus- ja opetuslautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	24 913	25 175	24 901	26 000	26 268	26 652
Valmistus omaan käyttöön		0				
Toimintamenot	321 752	333 038	341 528	345 825	349 387	354 489
Toimintakate	-296 839	-307 862	-316 627	-319 825	-323 119	-327 837
Muutos-%		3,7%	2,8%	1,0%	1,0%	1,5%

Investointiosa

1.000€

Kasvatus- ja opetuslautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	2 868	2 466	5 010	2 005	1 585	4 508
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		0				
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot		0				
NETTO	-2 868	-2 466	-5 010	-2 005	-1 585	-4 508
Muutos-%		-14,0%	103,2%	-60,0%	-20,9%	184,4%

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimintatuotot	Toimintamenot	Toimintakate
Toimialan yhteisen hallinnon palvelualue	3 501	16 165	-12 664
Varhaiskasvatuksen palvelualue	7 511	109 515	-102 004
Perusopetuksen palvelualue	6 372	122 724	-116 351
Ruotsink. kasv. ja opetuksen palvelualue	2 556	17 724	-15 168
Lukiokoulutuksen palvelualue	1 208	25 349	-24 141
Ammatillisen koulutuksen palvelualue	3 752	50 051	-46 299

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

- **Yksityisen varhaiskasvatuksen joustava käyttö:** Palvelutuotannon suhdetta muutetaan siten, että enintään 40 % on yksityistä palvelutarjontaa. Aluekohtaisesti tuotantosuhde saattaa tilapäisesti poiketa tästä. Otetaan käyttöön maksukatto, josta kasvatus- ja opetuslautakunta päättää. Huolehditaan, että yksityisillä palveluntuottajilla on sekä kannustin että velvollisuus tarjota palvelua myös erityistä tukea tarvitseville (korotettu palveluseteli, sääntökirjan kirjaus tms.). Samassa yhteydessä selvitetään mahdollisuus siirtää kerho- ja leikkipuistotoiminta kolmannen sektorin tuotettavaksi. Em. siirto edellyttää sopimusta kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

- **Ammatillisen koulutuksen rakenteellinen uudistus:** Selvitetään ammatti-instituutin ja AKK:n mahdollinen yhdistäminen ja yhtiöittäminen ja rakenteelliset uudistukset ammatillisen koulutuksen vos-vastaavuuden saavuttamiseksi. Päätöksenteko selvitysten pohjalta syksyllä 2020.

- **Positiivisen diskriminaation määrärahan kunta-valtio -suhteen muuttaminen:** Toimenpide toteutetaan, mikäli valtio lisää rahoitusta positiiviseen diskriminaatioon. Samassa yhteydessä kaupunki vähentää omaa panostaan samassa suhteessa, jolloin oppilaiden näkökulmasta koettu tilanne ei muutu, vaikka rahoituskanava muuttuukin.

- **Toiminnan tuottavuustavoite (2,0 miljoonaa euroa):** Toiminnan nettomenoja sopeutetaan pysyvästi 2,0 miljoonalla huolehtien tarvittavasta muutostuesta toimialalle. Tavoitteena on rakenteelliset uudistukset. Tehdään selvitys ulkopuolisen toimijan toimesta tai tuella. Sopeutuksen vaikutus alkaa vasta selvityksen valmistuttua ja sen perusteella.

- **Palveluverkkojen ohjaus:** Toinen isoista ongelmista liittyy vajaakäytöllä oleviin päiväkoteihin. Paketin yhteydessä päätetään prosessista, jonka seurauksena lapsia voidaan sijoittaa tasaisemmin päiväkoteihin niin, että saadaan aikaan ryhmä- ja lapsikohtaisen yksikkökustannuksen alenema. Tämä onnistuu tehostamalla vielä jo nyt käytössä olevaa palveluohjausta. Säästö syntyy siitä, että olemassa olevalla hoitajamäärällä voidaan ottaa vastaan 20-25 HTV:tä vastaava lisälapsien määrä olemassa oleviin ja saneerattaviin/uudistettaviin tiloihin. Samassa yhteydessä tehostetaan tiedolla johtamista. Tämä vahvistaa erityisesti palveluohjauksen merkitystä silloin, kun kysyntä ei ole tasaista. Yksityinen tarjonta valjastetaan tehostetusti tasaamaan kysyntähuippuja: näin vahvistetaan käytön ja täytön ennustettavuutta. Tämän vuoksi päivittäinen data on saatava ohjauksen käyttöön.

- **Päiväkotiverkon optimointi:** Palveluverkko-ohjauksen parantamisen lisäksi päiväkotiverkko on hajanainen, lisäksi kaupungilla on paljon pieniä yksiköitä. Tämä on henkilöstön käytön näkökulmasta epätarkoituksenmukaisia; tila- ja henkilöstön optimointi vaikeaa. Päiväkodin minimikoolla 100 lasta/7 ryhmää kahdesta kolmeen päiväkotia voisi rakentaa heti. Uudet investoinnit tulee tehdä siten, että voidaan aina lisätä 1-2 ryhmää. Säästöä syntyy jo pelkästään tilapäisistä väistötiloista luopumalla; Parakkien kustannus on tällä hetkellä vuodessa 3.080.000. Päiväkodista luopumisella on myös luonnollinen rahoitusvaikutus kiinteistön myynnin seurauksena. Tätä vaikutusta ei ole voitu vielä arvioida. Suuremmat koot päiväkodeissa johtavat myös siihen, että henkilöstö liikkuu eri yksiköiden sisällä ja välillä tarkoituksenmukaisesti -sijaisuudet, huippujen tasaaminen ja lomasuunnittelu –lisäsäästö 200.000 e.

- **Vapaan sivistystyön yhdenmukaistaminen/sopeuttaminen:** Toimintamalli, jossa mahdollisuuksien mukaan selvitetään eri toimijoiden vapaan sivistystyön kurssi- ja toimintatarjontaa ja hallintoa siten, että toiminta voidaan järjestää mahdollisimman kustannustehokkaasti.

- **Primus toiminnanohjausjärjestelmä:** Kirjaaminen yhdenmukaiseksi, velvollisuus laittaa kuntoon, jotta saadaan (ilman käsityötä) oikea tieto joka päivä oppilaista ja kursseista.

- **Digitalisaatio perusopetuksessa:** Edullisempien laitteiden hankkiminen kannettavien tilalle esim. Chromebookit

---

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TP 2018	TA 2019	TA2019enn	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilötyövuodet (htv)	3691	3695	3771	3777	3820	3820	3820
Palkat ja palkkiot, 1 000 €	144 324	147 454	153 242	152 895	156 427	158 038	160 346

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TP 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE 2020
Tilat yhteensä (m ²)		348 386	341 768	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)		348 386	341 768	
Muut tilat (m)				
Alueet yhteensä (ha)				
Sisäinen vuokra yhteensä (€)		56 829 124	58 485 231	

Lisätietoja:

TA 2020:

Puolalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 8/2020 ja luopuminen Sepänkatu 2 väistötiloista.

Viinamäenkadun päiväkodin uudisrakentaminen 3/2020 ja samalla luopuminen Tommilankadun ja Lanantien esiopetustiloista.

TS 2021:

Niitunniskantien päiväkodin korvaavat tilat 1/2021

Runosmäen monitoimitalo 8/2022

TS 2022:

Sirkkalan koulu, Kärnhuset korvaavat tilat 8/2022

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Palveluverkoston tarkastelu	Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen Strateginen linjaus: 2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä			Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä			
	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Taito-kampuksen rakentaminen		Tarvesuunnitelma hyväksytty	Hankesuunnitelma hyväksytty		Suunnittelutyö aloitettu		Rakentaminen aloitettu
Varhaiskasvatuspalveluiden riittävyyden turvaaminen tilanteessa, jossa päiväkotirakennusten yleinen kunto on tyydyttävä ja rakennusten kuntoon liittyvät riskit ovat merkittäviä		Kunnallisia päiväkotipaikkoja on riittävästi ja 70-30 suhdeluku toteutuu	Kunnallisia päiväkotipaikkoja on riittävästi ja 70-30 suhdeluku toteutuu		Yksityisiä päivähoitopaikkoja enintään 40% kaikista paikoista	Yksityisiä päivähoitopaikkoja enintään 40% kaikista paikoista	Yksityisiä päivähoitopaikkoja enintään 40% kaikista paikoista
Varhaiskasvatuksen kustannusten saaminen kuuden suurimman kaupungin keskiarvoon	Yli keskiarvon	ei tietoa	Muutos käynnissä		Keskiarvossa		
Tavoitteen kuvaus: Ammatillisen koulutuksen palveluverkon tiivistäminen ja uudisrakennuksen toteuttaminen, varhaiskasvatuksen palvelujen riittävyyden turvaaminen jatkuvasti muuttuvassa kysyntätilanteessa ja yllättävissä olosuhteissa sekä kunnallisen ja yksityisen palvelutuotannon kaupungille syntyvien kustannusten vähentäminen (kustannukset vuonna 2018 edelleen keskiarvon yläpuolella)							

Tavoite 2: Positiivisen rakennemuutoksen tuki koulutuksen keinoin	Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku Strateginen linjaus 3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan			Muut toteutettavat linjaukset:			
	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Tuetaan positiivisen rakennemuutoksen toteutumista koulutuksen keinoin	Kehitetään uusia koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä yhdessä yritysten kanssa. Lisätään työvoimapolusta kärsivien alojen vetovoimaisuutta.	Uusia, työelämän lähtöisiä koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä on otettu käyttöön. Työvoimapolusta kärsivien alojen vetovoimaisuus on lisääntynyt. STEAM Turku on	Uusia, työelämän kanssa yhdessä suunniteltuja koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä kehitetään edelleen. Panostetaan edelleen työvoimapolusta kärsivien alojen		Uusia, työelämän kanssa yhdessä suunniteltuja koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä kehitetään edelleen. Panostetaan edelleen työvoimapolusta kärsivien alojen	Uusia, työelämän kanssa yhdessä suunniteltuja koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä kehitetään edelleen. Panostetaan edelleen työvoimapolusta kärsivien alojen	Uusia, työelämän kanssa yhdessä suunniteltuja koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä kehitetään edelleen. Panostetaan edelleen työvoimapolusta kärsivien alojen

		käynnissä ja sen ulkopuolinen rahoitus on vuoden 2018 tasoa.	vetovoimaisuuden kasvattamiseen. Parhaat toimintamallit on vakinaistettu STEAM Turku on käynnissä ja siinä luotuja malleja arvioidaan ja vakiinnutetaan. Ulkopuolisen rahoituksen taso sama tai korkeampi kuin vuonna 2019.		vetovoimaisuuden kasvattamiseen. Parhaat toimintamallit on vakinaistettu STEAM Turku on käynnissä ja siinä luotuja malleja arvioidaan ja vakiinnutetaan. Ulkopuolisen rahoituksen taso riittävä.	vetovoimaisuuden kasvattamiseen. Parhaat toimintamallit on vakinaistettu STEAM Turku on käynnissä ja siinä luotuja malleja arvioidaan ja vakiinnutetaan. Ulkopuolisen rahoituksen taso riittävä.	vetovoimaisuuden kasvattamiseen. Parhaat toimintamallit on vakinaistettu STEAM Turku on käynnissä ja siinä luotuja malleja arvioidaan ja vakiinnutetaan. Ulkopuolisen rahoituksen taso riittävä.
<p>Tavoitteen kuvaus: Sivistystoimialan eri palvelualueilla toteutettava koulutus- ja kehittämistoiminta tukee positiivisen rakennemuutoksen toteutumista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tämä tapahtuu eri alojen vetovoimautta lisäämällä sekä kehittämällä erilaisia joustavia, työelämälähtöisiä koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä yritysten kanssa. Pitkällä aikavälillä tämä tarkoittaa uusien toimintamuotojen kehittämistä korkeakoulujen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi STEAM Turku –toiminnalla edistetään lasten ja nuorten kiinnostumista matematiikasta ja luonnontieteistä.</p>							

Tavoite 3:	<i>Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>			
	<i>Strateginen linjaus:</i>						
	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2022	TS 2023

4.3 Strategiset hankkeet (kh)

Hanke	Projekti	Vaihe	Tavoite ja tulokset	Alku	Loppu	Strategia-kytkös
Sito / STEAM Turku	Useita projekteja palvelualueilla	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	STEAM Turku -hanke on osa Turun kaupungin toimintakokonaisuutta Teknoliakampus-yhteistyössä. Hankkeen toteutuksesta vastaa Turun kaupungin sivistystoimiala, mutta se linkittyy osaksi koko kaupungin elinkeinopolitiikkaa. STEAM Turku -hankkeeseen liittyy kokonaan tai osittain useita erillistä projektia, joita toteutetaan koko toimialalla tai yksittäisillä palvelualueilla.	1.9.2017	31.12.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä 3.1.1 Turun alueen kilpailukyvyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla
Positiivisen rakennemuutoksen tukeminen	Useita projekteja palvelualueilla	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen tavoitteena on positiivisen rakennemuutoksen toteuttamisen tuki, seuranta ja koordinointi. Hanke kokoaa yhteen sivistystoimialan keskeiset projektit ja tukee niiden tavoitteiden saavuttamista sekä edistää projektien välistä yhteistyötä.	1.5.2018	31.12.2020	3.1.1 Turun alueen kilpailukyvyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla
Sito / nuorisotakuu	Useita projekteja palvelualueilla	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hankkeen tavoitteena on nuorisotakuun toteuttamisen tuki, seuranta ja koordinointi. Hanke kokoaa yhteen sivistystoimialan keskeiset nuorisotakuu-projektit ja tukee niiden tavoitteiden saavuttamista sekä edistää projektien välistä yhteistyötä.	1.8.2017	31.12.2020	2.2.7 Nuorten koulutuspolut turvataan ja nuorisotyöttömyyttä vähennetään
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Open väylät	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Uudet opetussuunnitelmat ja Turun kaupungin omat panostukset asettavat vaatimuksia opettajien tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön osaamiselle. Hankkeen avulla vastataan opettajien jatkuvaan koulutustarpeeseen ja varmistetaan ajantasaainen osaaminen	31.8.2016	31.3.2020	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

5.1 Henkilöstön hyvinvointi (kh)

Henkilöstö-ohjelman painopistealue	Kaupungin tavoite 2018-2021	Keinot	Mittari	Tavoiteluku (Toimiala)	Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi
Työ lisää hyvinvointia	1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> hyödyntämällä koulutusta antamalla tukea luottamalla omiin alaisiin 	Työyhteisötaidot <ul style="list-style-type: none"> Auttaminen ja huomaavaisuus * Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen ** Työyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Työpaikan ilmapiiri * Arvostus työhöni ** Luottamus työkavereihin ** Työyhteisön tuki esimiestyölle * / **	>= edellinen vuosi (3,77) >= edellinen vuosi (3,86) >= edellinen vuosi (3,73)	täydennyskoulutus henkilöstölle työyhteisöselvitykset kriittisissä työyhteisöissä eri toimijoiden kanssa
	2. Työ on turvallista ja terveellistä - henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta 2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi 2.C. Kunta 10 - tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita 2.D. Asiakasväkivallan kokemus	Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset) Kuinka monta vaarat ja haitat -arvioita / riskiarviota tallennettu Työpaineiden ja hallinnan suhde <ul style="list-style-type: none"> Työpaineita paljon, hallintaa vähän * Työmäärän lisääntyminen ** Asiakasväkivallan kokemus <ul style="list-style-type: none"> Henkinen väkivalta * / ** Fyysinen väkivalta tai sen uhka * / ** 	Henkilöiden osuus lisääntyy (920 (26,3%)) Vähintään 25% toimialan perusyksiköistä/v (57%) < edellinen vuosi (19,50%) < edellinen vuosi (25,20%) (25,10%)	täydennyskoulutus mm. väkivallan uhan kokemiseen liittyen tiivis yhteistyö työsuojelun, työterveyshuollon, ympäristöterveydensuojelun ym. kanssa

	3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet	Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä - Koen työni mielekkääksi * / ** - Koen tekeväni merkityksellistä työtä * / **	>= edellinen vuosi (5,1) Kyllä -vastauksia 75% (95,50%)	
Rakentava ja hallittu muutos - muutos on mahdollisuus!	4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa	4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen	Yhteisten osaamisten osaamistaso (ka) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	>= tehtävän osaamisvaatimukset (2,57/2,03)	täydennyskoulutus, monipuolinen koulutustarjonta (erityisenä kohderyhmänä toimialan uudet työntekijät)
		4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen	Johtamisosaamisten osaamistaso (ka) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen Henkilöstökoulutuksiin osallistuneiden määrä (% -osuus, HTV-työvoima) Henkilöstökoulutuksen riittävyys - Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä /hlö (koulutussuunnitelmaraportointi) - Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä * / **	>= tehtävän osaamisvaatimukset (3,12/2,84) >= edellinen vuosi (85,90%) >= edellinen vuosi min. 3 päivää/hlö (3,6) 75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä" (68,90%)	
	5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	5.A. Muutoksen kokeminen työssä	Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään - Muutosten laatu * - Muutoksen kokeminen **	> edellinen vuosi (37,10%)	tuki muutostilanteisiin
		5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus	Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta - Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus * - Työyhteisön tavoitteellisuus **	>= edellinen vuosi (3,98)	

	6. Uudistamiskyky	6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa	Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä - Työyhteisötaidot: Kehittäminen * - Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa **	> edellinen vuosi (3,97)	
Parempi johtaminen	7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi	7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa	Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta * / ** Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta * / **	>= edellinen vuosi (3,9) >= edellinen vuosi (3,28)	täydennyskoulutus
		8. Laadukas esimiestyö	8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa Esimieheltä saatava tuki - Esimiestuki * - Esimiehen tuki ja rohkaisu **	Tuki esimiestyölle riittävä *** >= edellinen vuosi (3,72)	täydennyskoulutus
	9. Yhteistoiminta ja osallistaminen	9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa	Yhteistoiminnan vaatimusten tunteminen ***	Kyllä -vastaneiden osuus > 75% (93%)	täydennyskoulutus uusien tiedottamistapojen selvittäminen kehityskeskustelujen käymisen valvonta
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen		Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden ***	Kyllä -vastaneiden osuus > 75% (87%)		
9.C. Strategisesti ohjatut kehityskeskustelut		Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys - Kehityskeskustelun käymisprosentti * / ** - Yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys * / **	> = edellinen vuosi (77,70%) (49,50%)		

* Kunta10 / ** Välikysely / *** Esimiesbarometri

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Volyymi									
Perusopetuksen oppilasmäärä 20.9.	12641	12723	12892	13152	13349	13751			
Lukiokoulutuksen koulutuspaikat	3828,6	3836,7	3818	3812	3811	3730			
Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat / opiskelijavuodet 2018	5802,9	5865,4	5900	5636	4806,4	5089			
Työväenopistojen toteuttama opetus h/vuosi	23 703	23 829	23 000	25 035	18 850	19000			
Laatu ja vaikuttavuus									
Tyytyväisyys päivähoitoon	3,87	3,96	3,96	3,96	3,95 ***)	3,95 ***)			
Tyytyväisyys peruskouluun	3,94	4,01	4,09	4,08	4,04 ***)	4,04 ***)			
Tyytyväisyys lukiokoulutukseen	3,99	4,10	4,14	4,13	4,12 ***)	4,12 ***)			
Tyytyväisyys ammatilliseen nuorten koulutukseen	3,81	3,96	3,97	3,93	4,06 **)	4,2 %			
Tyytyväisyys työväenopistot	3,98	4,05	3,97	4,15	ei saatavil- la	ei saatavil- la			
Saatavuus ja peittävyys									
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevat* (vuoden lopussa, määrä/%)	9413/78,7	9776/81	9906/82,2	10357/86	10127/83,5	10500	10600		
Koulukuljetusten piirissä olevat peruskoululaiset 20.9. (määrä/%)	2568/19,8	2461/18,8	2237/17,1	2167/16,2	1763/13,1	1535/11,0	seuranta päättyy		
Tuottavuus ja taloudellisuus									
Eri palvelumuotojen kustannukset kuudessa suurimman kaupungissa (kallein=1/6)									
kunnallinen päiväkotihoido	2/6	yli keskita- son	yli keskita- son	2/6	yli keskita- son	..	yli keskita- son	keskitasol- la	
perusopetus	2/6	yli keskita- son	keskitasol- la	3/6	keskitasol- la	..	keskitasol- la	keskitasol- la	
lukiokoulutus	4/6	alle keski- tason	alle keski- tason	4/6	keskitasol- la	≡	keskitasol- la	keskitasol- la	

---

ammattillinen koulutus (käyttökustannukset sis. poistot suhteessa saatuun valtionosuuteen, %	99,9	101,1			116,7 %	110 %			
--	------	-------	--	--	---------	-------	--	--	--

*Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoidossa.

** valtakunnallisen amis-palautteen päättövaiheen kysely

*** Kuntapalvelut Turussa 2018; FCG:N toteuttama tutkimus